

Kol Jalkov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

כ' מנחם אב התשפ"ב – 2022. augusztus 17.

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 51. szám

Hetiszakasz

ÉKEV

פרשת השבוע: עקב
הפטרה: ותאמר ציון

„És szeret téged, megáld és megsokasít, megáldja méhed gyümölcsét és földed gyümölcsét, gabonádat, mustodat és olajodat, marháid fajzását és juhaid szaporodását a földön, melyről megesküdött őseidnek, hogy neked adja.”

Aug. 19.

הדלקת הנרות: 19:30

Aug. 20.

מעריב במוצאי ש"ק: 20:51

Modern vívmányokkal a Tóra megtartásáért

Hétfő este, a délutáni ima után, Ráv Pinchasz Padwa mintegy egy órá, érdekesítő tanítást tartott a Tóráról és modern kor technikai vívmányairól az Alma utcai imaházban.

Ráv Padwa előadását a חזון איש egy lebilincselő történetével kezdte, hogy Karelitz זצ"ל rabbi hogyan tervezte meg papíron egy ember komoly agyműtétjét, melyet a kor sebészei nem akartak vállalni, viszont útmutatása szerint a beteget mégis sikeresen megoperálták. S hogyan volt képes arra egy rabbi, amire az orvos először nem akart vállalkozni? A válasz egyszerű: a Tórából merített, ugyanis a Tórában minden benne van, amire egy embernek az életben szüksége lehet, csak meg kell találnia a megfelelő helyet.

Az előadó rámutatott, hogy bár természetesen nem mindenki képes a Tórából akár életmentő beavatkozásokat is levezetni, azonban korunk és az elmúlt korok Nagyjai a Tóra alapján képesek megkönnyíteni az életünket.

Mindennapi imáinkban elmondjuk: „ובטובו מחדש בכל-יום תמיד מעשה בראשית”, az Őjóságával megújítja minden nap újra a teremtés művét”. Vagyis, az Örökkévaló naponta új eszközökkel ajándé-

koz meg minket, hogy segítsen nekünk a Tóra szerint élni.

Padwa rabbi rávilágított, hogy egyes fogalmak idővel kitágulnak és szélesebb körű értelmet nyernek. Bő száz évvel ezelőtt a sábeszi tűzgyújtás tilalma még konkrétan a tűzre vonatkozott. Ám mi is valójában a tűz? Egy energiaforrás, vagyis az elektromosság már ott rejtőzött a szóban, de annak újabb értelmét az Örökkévaló csak később fedte fel számunkra. S gondoljunk csak bele, hogy az elektromosság a mindennapi életünkben, s így a Tóra megtartásában mennyi könnyebbséget nyújt számunkra...

A rabbi előadását különböző, bonyolultnak tűnő hálácháknak a modern technikával való megoldásának a példával zárta, majd örömmel válaszolt a fiatalok kérdéseire is. Az összejövetel az esti imával zárult, melyet Pretz Jechezkiél imádkozott elő. A szervezésért külön köszönet illeti Hegedűs Sault.

English Corner - Parashat Ekev

In Parashat Ekev, Moshe tells the Jewish people about their forthcoming entry into the Land of Israel: “Hear, Oh Israel; today you are passing over the Jordan, to come to inherent from nations bigger and stronger than you, great cities and stronger than you, great cities and strongholds, a great nation, descendants of giants [...]”

Why did HaShem let the promised land become populated with the most unpromising people? Let us explain why did HaShem

created the world: Because He desired to bestow good upon man.

This “good” or pleasure doesn’t consist of Mercedes or a luxury mansion. For, since HaShem is perfect, any pleasure that God bestows upon us must also be perfect. It must be the maximum pleasure that He can bestow, what is the maximum pleasure that HaShem can grant us? Himself connecting to the infinite is the greatest pleasure that our souls can possibly experience.

It’s the relationship between HaShem and ourselves that is the purpose of existence. The relationship is created through the performance of mitzvos. He created us with physical deficiencies. We should be more grateful that He made us hungry, for it’s the very creation of these imperfections which was the real kindness to grant us infinite reward (Slifkin, Brea)

Shabbat Shalom, Paskesz Sharon

Ékeve (5Mózes 7:12–11:25.)

„Hanem emlékezzél meg az Örökkévalóról a te Istenedről, mert ő az ki ad neked erőt, hogy szerezz vagyont [...]” (5Mózes 8:18.) – A Targum Ánkelosz úgy fordítja, hogy „Ő az aki ad neked gondolatot, ötletet vagyont szerezni”.

A Báál Sém Tov magyarázata szerint óriási muszár, erkölcsi tanítás van itt elrejtve. Azt mondják Bölcseink, hogy a gonoszok tele vannak megbánással (*Sevet Muszár* 25. fejt.). Természetesen itt nem arra gondolunk, hogy bűneik megbánásával vannak tele, hiszen akkor *cádikok* lennének nem pedig *rösoimok*, ahogy áll: „aki megbánásra gondol az *cádik*, nem pedig *rose*” (*Talmud Bavli Kidusin traktátus* 49. lap).

A megbánás itt világi dolgokról beszél. Minden embernek tudnia kell és hinnie abban,

hogy minden ténykedése, „biznisze” az Örökkévaló akaratával és késztetésével történik, Ő az aki adja az ötletet. Ezek szerint semmilyen megtörtént üzletet nem kell megbánni, hiszen az a Teremtő akaratával történt. Ha valaki tele van „megbánással” ezekre a dolgokra, akkor nem fogadja el, hogy minden az Örökkévaló felügyeletével történik, ezért gonosznak neveztetik.

„Ha azt mondd szívedben: számosabbak e népek nálamnál [...] Ne rettegj tőlük, mert az Örökkévaló a te Istened közepett van, nagy és félelmetes Isten.” (5Mózes 7:17–21.)

A Chajvász háLvovajsz beszél egy chószedről, aki azt mondta, hogy szégyenkezik félni bárkitől a világon, a Teremtőn kívül. Ha egy ember szereti, tiszteli a

barátját, hálás neki azért mert segít neki, ezzel természetesen nem ejt csorbát az Örökkévaló felé adandó szereteten illetve tiszteleten. Nem így van azonban a félelemnél.

Ha egy ember fél egy hűs-vér teremtménytől, ez a legkiválóbb példája, hogy az Örökkévaló félelme nála nem teljes, nem tökéletes. Ha tényleg félné a Teremtőt, akkor semmilyen teremtménytől nem félné. Ez áll itt nálunk a poszukban: „Ne rettegj tőlük” – a népektől, – „mert az Örökkévaló nagy és félelmetes [...]”, azaz csak Ő a félelmetes. Ha félni, rettegni fogsz a népektől, akkor ez azt mutatja, hogy a Teremtő félelme nálad még nem tökéletes (Möháril Márgoliusz nevében).

Gut sábesz, Paskesz Žev

Érdekes adalékok a tarcali Rosenberg rabbiról

A 19. század közepén a Tokaj-hegyaljai Tarcal közösségébe, Paneth Jecheziél (1783–1845) – később híres dési rabbi –, a מראה ירוקאל szerzőjének örökébe Rosenberg Mordecháj (1832–1875) rabbi érkezett.

Rosenberg Mordecháj rabbi híres volt vallási szigoráról, hogy a Tóra betartásában és betartatásában nem ismert kifogást. Csak kevesen tudják, hogy sírja nem Tarcalon, hanem Pesten található, a tény miértjét pedig még kevesebben ismerik. Lószy Paltiél, a Hitközség levéltárosa találta meg egy forrásban, hogy Rosenberg rabbi egy bíró-sági vizsgálatra került egy fővárosi fogházba. Történt ugyanis, hogy egy sábeszkor egy asszony bekötetlen fővel jelent meg a már akkoriban is patinás tarcali zsinagóga női karzatán. Az asszony viselkedése természetesen

nagy megütközést keltett, s a felszólítások ellenére sem kötötte be a fejét, nem hagyta el az imaházat. A nő kitessekelésében végül a rabbinak kellett erélyességét bevetni, miért a „sértett” feljelentette őt, s ennek nyomán vizsgálati fogságba is került.

A fiatal rabbi a dohos, nedves pesti cellában megbetegedett és végül támu 15-én visszaadta jámbor lelkét a Teremtőjének. A rabbit akkor még – külön orthodox sírkert nem lévén – a Salgótarjáni utcai temetőben helyezték végső nyugalomra.

Rosenberg rabbi örökségét két fia vitte tovább; özvegye, Rebecen Civia (?–1899/5660. kislév 4.) pedig a gyászév elteltével újraházasodott és a híres rácferti – újfahértói – rabbi, Reb Silberman Náftáli Hercka (1815–1897) második felesége lett.

Kisebbik fia, Rosenberg Saul (1865–1939/5700. kislév 14.)

Újfahértón lett rabbi. Ráv Saul a korszak legkiválóbb jesiváiba járt, így tanult a beregszászi, később mádi rabbi, a הירא לוק szerzőjénél, illetve a bonyhádi Deutsch Eliezer Chájim rabbi s a berettyóújfalui gáon, Blum Ámrám mellett, de nagy tisztelője volt a belzi rebének is.

Másik fia, Rosenberg Cvi Hisch (Ármin, 1860–1936/5596. elul 19.) a szikszói jesiva kiválósága és a huszti MáHáRáM Schick egyik kedvelt tanítványa volt, aki 1890-ben kezdte meg működését Pesten, a Szilágyi utcai Emberbarát imaházban, mely 1922-ben a Nagyfuvaros utcába költözött. Jóllehet Ráv Cvi Hirsch a pesti hitközség rabbija volt, halálhírekor az orthodox hetilapban, a *Žsidó Ujságban* azt írták róla: „Az orthodoxia is elismerte kiváló tudását a Talmud és decizorok terén.”

Szabadság vagy életmentés

Durva vászonruhában, libegő cicesszel, habzó szájjal és véraláfutásos szemmel menekült Reb Joél, a falu jámbor zsidó boltosa az üldözői elől. Átugrott kerítéseken, futott szántóföldeken keresztül. Lehajtott fejjel, ökölbe szorított kézzel rohant Reb Joél, aki két órával azelőtt még a vasrácsos dohos börtön szerencsétlen lakója volt – egy állítólagosan tett hazafiatlan kijelentése miatt, de ő egy őrizetlenül hagyott pillanatot felhasználva megszökött...

A futástól kifáradva, az éhségtől kínozva, ziháló mellett végre megállt Reb Joél. Kábultan veti magát a harmatos fűbe, szíve a megszakadásig ver. A friss, hűvös éjszaka dacára, teste verejtékben úszik. Izzó szomjúság égeti véréit. Szeretne felemelkedni, hogy valami forrást keressen, de nincs ereje hozzá.

Vizet! Lihegi tikkadt torokkal és száraz nyelve nyalja a nedves fűvet és leveleket. Dobogó szívvel hallgatózik, rettentő aggodalomtól gyötörve. Tudja, hogy a csendőrök a nyomában vannak. Reb Joél tisztán maga előtt látta a reá váró helyzetet: elfogják, visszaviszik a börtönbe, ahol már vár reá a félelmetes cellája és megint kezdik majd vele előlről, most még talán szigorúbb ökölcspások, korbácsütések, pofonok és pajesz-ráncigálás közben. Elhatározta tehát, hogy amennyire csak lehetséges lesz, nem fogja magát egykönnyen odadobni üldözőinek. S amit így morfondírozott magában, lépéseket hallott, kardok csörögtek és a holdfényben feltűnt két csendőr alakja. Emberfeletti erőfeszítéssel felugrott Reb Joél, de eltorzult arccal összeesett. Újból felugrott és nehézkösen továbbhaladt. A csendőrök észrevették: Gyorsan, ott fut!

A menekülő érezte, hogy ereje elhagyja. Egy kisebb folyó partjához ért, a víz csendes hullámokban folyt és elzárta az utat. Egy óriási fatörzs nyújtózkodott keresztül a folyón. Reb Joél észrevette, odarohant és egy merész, ügyes ugrással elérte a túlsó partot. A csendőrök haboztak, táncskoztak. A szökevény visszafordult, kíváncsi-

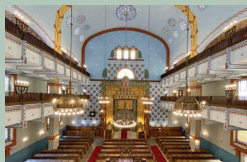
an, s talán kicsit gúnyosan oda integetett nekik, hogy „Szép jó estét!”

De gunyoros szavai a torkán akadtak. Rémuléttel látta, hogy az egyik csendőr rámerészkedett az ingó hídra, így aztán Reb Joél továbbrohant az éjszakába. Hirtelen egy rémes kiáltást hallott a háta mögött, egy zuhanást a hullámokba. Aztán egy szívet tépő kiáltás, mely a lelke mélyéig hatolt: „Segítség! Elmerülök, segítség!”

Reb Joél megállt, eszébe ötlött szent Tóránk egyik tanítása: לא תיקום ולא תיטר – ne légy bosszúálló, sem haragtartó... Villámgyorsan megfordult és visszahaladt a folyóhoz. Ott küzdött a csendőr a hullámokkal. A túlsó parton pedig fel s alá haladt a másik csendőr, aki szintén nem tudott úszni. Reb Joél nem sokat gondolkozott tovább és a vízbe vetette magát. A partra úszott az elmerült emberrel, majd élesztgetni kezdte. Mikor magához tért, talpra állították. A megmentett fölcsatolta kardját és a három férfi hallgatva nézett egymásra.

„Nos, kötözzenek meg!” – mondta Reb Joél nyugodtan és odanyújtotta a kezét. A csendőrök tanácstalanul egymásra néztek, de végül megköttözték és elindultak vele vissza a cellához. Lassan és hallgatva ment a három férfi az éjszakában. Reb Joél, a szökevény felemelt fővel, a csendőrök pedig elgondolkozva és tiszteletteljesen haladtak mellette. És mikor ismét becsapódott Reb Joél mögött a börtön nehéz vasajtaja, megsemmisülten rogyott a földre, lelke azonban túlradó boldogságban fürdött, hogy a לא תיקום ולא תיטר törvénynek nem vétett.

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Pesti Sul • Teleki Stiebel • Női Klub • Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Hanna Garden étterem

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Asztalfoglalás: (06 1) 342 1072

web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

Ráv Friedman Mose Cvi jorcájtja

A polgári naptár szerint idén augusztus 21-ére esik Ráv Friedmann Mose Cvi (1846–1933) újpesti orthodox rabbi évfordulója, év 24. Régi rabbicalád sarja volt, a nagynevű Friedmann Jicchák Eizik nyíregyházi orthodox rabbi fiaként látta meg a napvilágot. Több nagynevű jesivában is tanult és a huszti gáon, a MáHáRáM Schick egyik kedvenc tanítványa volt. Az 1886-ban alakult újpesti orthodox kilének 1894-ben lett a dájenje. Igazi jámbor Talmud-tudós volt, aki a hitszónoki funkciót is ellátta, s a korabeli feljegyzések alapján kiváló pedagógiai érzékekkel is rendelkezett. Idős korára Munkácsra költözött, hogy ott végre semmi sem vonhassa el figyelmét a szent Tantól és hátralevő életét teljesen a Talmud-tanulásnak szentelhesse. Ott alkotta meg a Talmud ביצה traktátusához írt kommentárját טוב הכנה ליום טוב címen, melyet 1925-ben adott ki. Emlékéből fakadjon áldás!

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.08.19.–08.25.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinagóga	19:40	09:00; 19:30; 20:37	08:00 és 09:00 (vasárnap)* 07:00 és 08:00 (hétfőtől péntekig) 13:30 (vasárnap-péntek) 19:30 (vasárnap-csütörtök)** 20:00 és 21:30 (vasárnap-csütörtök)
Dessewffy zsinagóga	19:00	9:30; 19:50	08:30; 19:30; 20:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

Hanna Deli

Szeretettel várjuk vendégeinket a Hanna Delibe folyamatosan bővülő árukészlettel, házi készítésű süteményekkel az új teraszon. Péntekenként kézműves bárchesszal, jeruzsálemi kuglival stb.
 Cím: 1074 Budapest, Dob u. 35.
 Telefon: +36 (1) 342 1639
 Rendelés leadása: rendeles@maoih.hu
 Nyitvatartás: Hétfő – Csütörtök: 9:00–18:00; Péntek: 7:00–15:00

Nap	Időpont	Téma	Előadó
Vasárnap	18:30–19:15	Mindennapi cháláchá családfoőknek	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Hetiszakasz: ami a múlt hétről kimaradt	
Hétfő	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Hetiszakasz RáSI-val	R. Paskesz Zev
Kedd	18:30–19:15	Gemará Bráchet	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	
Szerda	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Háláchá Smá és t'filá	R. Paskesz Zev
Csütörtök	18:30–19:15	Hetiszakasz chászidut	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	

Kol Jákov 2022 – 51. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
 A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
 A hirdetések közzétételékor teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.